

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljsko izdajanje „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno prilažena pisma se ne sprejemajo in rokonišal se ne vračajo. Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TEL-FON šte. 1167.

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

BRZOJAVNE VESTI.

Jugoslovanska zveza.

DUNAJ 20. Jugoslovanska zveza v državnem zboru je brzojavila priznanje hrvatskim poslancem v Budimpešti, na odločnem postopanju. Sklenila je protestirati proti nameravanemu imenovanju nemškega ravnatelja gimnazije ljubljanske. Razpravljala je o važnih vprašanjih Primorja in Štajarske.

Avstrijska poslanska zbornica.

DUNAJ 20. Ko so bili vzeti na znanje vloženi volilni protesti, se je vršilo zbiranje novih oddelkov, katerim bodo izročeni volilni spisi. Nato se je vršilo čitanje državnopravnega zavarovanja Čehov, Hrvatov, Srbov in Malorusov. Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja v torek, dne 25. t. m. z dnevnim redom: volitev predsedstva.

Gospodska zbornica.

DUNAJ 20. Seja, določena na 1. uro popoldne, se je vsled posvetovanja skupin zakasnila. Predsednik knez Windschgrätz je otvoril sejo še le ob 3. uri 20 min. Zaprizeženih je bilo več novoimenovanih članov gospodske zbornice. Preden je zbornica prešla na dnevni red, je podpredsednik knez Fürstenberg predlagal izvolitev komisije 21 členov, ki naj se posvetuje o stališču zbornice z ozirom na prestolni govor ter naj tozadevno stavi čim prej svoje predloge. Potem so bile izvoljene stalne komisije in komisija 21 členov. Prihodnja seja se naznani pismenim potom.

Dvorni obed v Schönbrunn.

DUNAJ 20. Danes zvečer je bil pri cesarju v Schönbrunnu dvorni obed, katerega so se udeležili na Dunaju mučenci se angleški in japonski častniki, vojni minister, visoki generali in dvorni dostojanstveniki.

Avdijence pri cesarju.

DUNAJ 20. Ministerski predsednik dr. Wekerle je dospel danes zjutraj semkaj ter bo predpoludne vsprejel od cesarja v avdijenci, da se mu zahvali za podelitev velikega križa reda sv. Štefana.

DUNAJ 20. Cesar je na današnjih splošnih avdijencah vsprejel predsednika gospodske zbornice kneza Alfreda Windschgrätzja, podpredsednika kneza Maksa Egona Fürstenberga, kneza Alojzija Schönbura, tajna svetnika in ministerskega predsednika dr. Wekerle in barona Becka, člene gospodske zbornice: grofa Vetter von der Lihne, kneza Schwarzenberg, barona Ludwigsdorff, grofa Stürgkha, Clam-Martiniča, Wodricki-ja in Sylva-Tarouca, namestnika grofa Potočkega, ministra za poljedelstvo grofa Auersperga, ministra za notranje stvari, barona Bienertha, podpredsednika državnega sodišča dr. Grabmayerja, poslanika grofa Forgacha, deželnega glavarja dr. Katreina z namestniškim podpredsednikom baronom Spiegelfeldom.

BUDIMPEŠTA 20. „Ogr. biro“ poroča z Dunaja: Ministerski predsednik dr. Wekerle, ki je bil predpoludne na splošnih avdijencah vsprejet od cesarja, je predpoludne obiskal ministra za zunanje stvari barona Achrenthala ter se je opoldne v ministerski sobi avstrijske državne zbornice dlje časa razgovarjal z ministerskim predsednikom baronom Beckom. Ob 5. uri popoldne se je ministerski predsednik vrnil v Budimpešto.

Dompieri na Dunaju.

DUNAJ 20. Z ozirom na sklep shoda tržaških krščanskih socialcev je prišel Dompieri iz Trsta na Dunaj ter je imel s krščansko-socialnimi voditelji razgovore. Vsprejela sta ga tudi ministerski predsednik baron Beck in minister za notranje stvari Bienerth.

Dopolnilne volitve.

DUNAJ 20. Na dopolnilnih volitvah za državni zbor v volilnem okraju Rathhausviertel in Neubau sta bila izvoljena krščansko-socialna kandidata Wittek in Papst.

Občinske volitve v Puli.

PULA 20. Do danes je dobila v tretjem razredu gospodarska stranka 1532 glasov, italijanska pa 1991.

Ogrska poslanska zbornica.

BUDIMPEŠTA 20. Minister za poljedelstvo Daranyi je v imenu odsotnega ministerskega predsednika dr. Wekerle stvil predlog glede volitve kvotne deputacije, ki je bil vsprejet.

Na to je posl. Ernest Balogh v imenu imunitetnega odseka poročal o aferi del. Potočnjaka. Razložil je stvar, pokazaje na to, da je predsednik Potočnjaka štirikrat opomnil, naj se drži predmeta. Vkljub temu je Potočnjak govoril dalje ter zaklical predsednika za leče besede, radi česar je bil tudi ponovno pozvan na red, tako da je predsednik končno predlagal, da se ta afera izroči imunitetnemu odseku, kar je zbornica tudi sklenila. Potočnjak je s svojim postopanjem žalil osebo predsednika. Obtožila okolnost je, da se je Potočnjak tudi branil vsprejeti vabilo nr sejo imunitetnega odseka, v čemer je videti zanikanje ogrskega parlamenta. Iz vseh teh vzrokov predlaga večina odseka, da se Potočnjaka, počenši od jutri, izključi za 30 dni od sej poslanske zbornice. Minoritetni poročevalec, Hedervary je temu nasproti predlagal, da se Potočnjaka obsodi, da prosa in slovesen način zbornico odpuščenja. Govornik je pokazal na to, da je poslovni red ena najvažnejših ustavnih garancij in da štiti vsako skupino zbornice, celo narodnosti. Poslovni red določa popolnoma jasno, da je tako kaznen, kakor jo predlaga poročevalec večine, odrediti le v novič. Govornik je grajal postopanje Hrvatov kakor tudi vsa zbornica, toda ne sme se postopati proti določbam poslovnega reda (Pohvala). Na to se je vršilo glasovanje.

Predsednik je izjavil, da je vsprejet predlog posl. Hedervary-ja, vsled česar je Potočnjak dolžan slovesno prositi zbornico za odpuščenje. Nato je prevzel predsedstvo Rakovsky ter je naknadno podelil ukor posl. Ugronu radi neparlamentarnih izrazov, rabljenih na včerajšnji seji, ki jih je predsednik v splošnem hrupu preslišal. Ugron je prošil za odpuščenje.

Nato je zbornica nadaljevala razpravo o železniških predlogih.

Državni tajnik Szterenyi je izjavil, da se mora izlasti zavarovati proti temu, da hrvatski delegatje zanikajo ogrsko jednoto, da govore o ogrsko-hrvatskem ministerstvu in da gredo v svojih trditvah tako daleč, da stavljajo Hrvatsko in Ogrsko, eno nasproti drugi, kakor enakopravni neodvisni državi. Ogrska država je suverena država in njena vlada neodvisna. Zanikal je, čes, da zasledujejo ogrske državne železnice madjarizacijske tendence. Pri železnica so edino le merodajni prometni interesi. Zakonski načrt tudi ne namerava rešiti jezikovnega vprašanja; rešiti hoče le edino služabno razmerje med delavci in delodajalci. Vlada je zato pripravljena, vsprejeti v načrt popravke, po katerem se določbe te predloge na noben način ne tičejo nagodbeneza zakona od leta 1868 v škodo Hrvatov. Vlada stoji na stališču, da je mogoče ta temeljni zakon preosnovati le na način, na kateri je bil sestavljen. Vlada hoče v predlogi tudi določiti, da naj imajo prosilci za uradniške službe, pripadajoči Hrvatski in Slavoniji prednost. Vlada hoče iti še dalje ter nuditi hrvatskim

mladeničem možnost, da se nauče tudi madjarskega jezika, kakor tudi zahteva od madjarskih uradnikov, da se tamkaj priuče hrvatskemu jeziku. Trgovinski minister je pripravljn odrediti potrebno, da pridejo Hrvatje do veljavne tudi na vodilnih mestih. V zakonski načrt se vsprejme določba, da se ima v prometu z občinstvom in z oblastnijami rabiti hrvatski jezik. Državni tajnik je končno izjavil, da zasleduje ta načrt pravo pot in je za to prošil, naj zbornica vsprejme predlogo. Na to je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja jutri.

BUDIMPEŠTA 20. Predsedniku hrvatskega kluba dr. Medakoviću je dospela z Dunaja nastopna brzojavka: Jugoslovanska zveza v avstrijskem državnem zboru odpošila delegatom sabora Hrvatske in Slavonije v budimpeštanskem parlamentu svoje bratske pozdrave ter jim prisrčno čestita na složni obrambi njihovih zakonitih pravic in njih narodnega jezika. Dr. Ivčević, načelnik.

Zveza obozijskih strank.

BUDIMPEŠTA 20. Romunski list „Tribuna“ v Aradu poroča, da sta toliko stranka narodnosti, kolikor socialistična stranka izvolili vsaka po štiri člene, ki naj se skupno posvetujejo o načinu složnega postopanja v zbornici v svrhu, kakor piše list, da se napraviva konec madjarski oligarhiji.

Gibanje med vinogradniki v južni Francoski.

MONTPELLIER 20. Številna množica je priredila ovacije županu Ferroulu, ki se nahaja v zaporu. Vojaštvo je manifestante razkropilo.

MONTPELLIER 20. Sinoči ob 10. uri so manifestantje skušali zažgati vrata pravosodnega ministerstva. Prihitela je policija, ki je pa bila potisnjena nazaj. Načelniku policije je priletela na glavo steklenica in je bil težko ranjen. Množica je metala na vojake kamenje. Več vojakov je padlo s konja, en podčastnik je bil ranjen. Mnogo oseb je bilo aretovanih. Orožništvo in kavalerija sta streljala. Vlada je velika razburjenost. O polunoči so se izgredniki razšli.

NARBONNE 20. Izgredniki, večinoma kmetje iz okolice so skušali s petrolejem zažgati neka vrata podprefektore. Vojaštvo je manifestante odbilo. Ti so potem skušali udreti v poslopje skozi vrt. Četudi se je v pol uri posrečilo razkropiti množico, pri čemer so tudi streljali. — Ranjen je bil en orožnik.

PARIZ 20. Listi poročajo, da je bila včerajšnja demonstracija v Narbonni zelo resne naravi. Vojaki in množica so streljali, pri čemer je bilo ranjenih deset oseb, od katerih ena umira. Barikad niso zgradili. Enemu stotniku 139. pešpolka so prerzali grlo s črepinjami steklenice, en kirasir je bil ubit.

NARBONNA 20. Neka patrolja kirasirjev je bila sinoči na bulvardu Gambetta od množice izžvižgana. Patrolja je rabila sablje. Izgredniki so metali v konje stole, en konj se je zgrudil mrtev. Kirasirji so s svojimi karabinami streljali, na kar so manifestantje odgovorili s trelji iz revolverjev. Napravljeni so bile barikade. En manifestant je bil ubit, več drugih pa lahko ranjenih. Pehota je barikade razdejala. Tudi na mnogih drugih krajih mesta je prišlo do resnih prizorov, pri čemer je bilo skupno ranjenih dvajset oseb. Orožništvo je streljalo na izgrednike, ki so oblegali poslopje podprefektore.

PARIZ 20. Z ozirom na dogodke na jugu je predsednik Fallieres v sporazumu z samskim kraljem odložil slovesnosti, ki so se imele vršiti na njegovo čast.

PARIZ 20. Ministerski predsednik Clemenceau je po današnjem minist. svetu zatrdil

nekemu poročevalcu, da ni doslej potrjena vest, da sta bila v Narbonni ubita neki manifestant in njegova hčerka. Le členi odbora v Argeliersu in župan Ferroul so pridržani v zaporu, dočim niso bili aretovani drugi župani, ki so zakrivilii kak pregrešek.

Haška mirovna konferenca.

HAAG 20. Častnim predsednikom v prvi komisiji je bil imenovan poslanik Meroy pl. Kapos-Mére. (Avstro-Ogrska.)

Izredno zasedanje romunske zbornice.

BUKAREŠT 20. Današnje izredno zasedanje zbornice je bilo otvorjeno s prestolnim govorom, ki ga je prečital ministerski predsednik Sturdza.

Kuga.

CARIGRAD 20. Pradvčerašnjim so v Aleksandriji tri osebe obbolele za kugo, dve sta umrli.

CARIGRAD 20. Najviši zdravstveni svet je sklenil, da se vse provenijence iz Aleksandrije podvržejo opazovanju in desinfekciranju.

Dinamična patrona v zbornici.

ATENE 20. Med ponočno sejo zbornice je vrgel neki očividno blazen človek v dvorano dinamično patrono, ki pa ni eksplodirala. Razprava zbornice se je vzlic temu nadaljevala. Omenjena oseba je bila aretovana.

Poplava na Grškem.

ATENE 20. V Trikali je bila velika poplava, utonilo je nad sto ljudi. Tesalska železnica je močno poškodovana. Promet je deloma ustavljen.

Rusija.

Sotrudniki na novem volilnem zakonu.

PETROGRAD 20. Na novem volilnem zakonu so baje na poziv ministerskega predsednika Stolipina sodelovali bivši ministri Goremikin, Buligin, Jermolov in Akimov.

Ohsol aretovan.

BEROLIN 20. Iz Petrograda poročajo, da je bil bivši poslanec državne dume Ohsol aretovan v Vilni, ko je nameraval pobegniti v inozemstvo.

Kazenska razprava proti podpisovalcem viborškega oklica.

PETROGRAD 20. Kazenska razprava proti podpisovalcem viborškega oklica se bo vršila baje še le na jesen, tako da ne bodo najuglednejši člani kadetne stranke tudi tedaj mogli priti v volilne imenike, ki morajo biti gotovi en mesec pred volitvami.

Socijalni demokratje proti generalnemu štrajku.

PETROGRAD 20. Na včerajšnji konferenci socijalnih demokratov se je vprašanje, kako naj proletarijat reagira na razpust dume, rešilo v smislu, da bi se z ozirom na organizacijo proletarijata generalni štrajk sedaj ponesrečil in zato ga ni možno zagovarjati. Na shodu so bili v večini radikalni demokratje.

20 socijalistov aretovanih v Varšavi.

VARŠAVA 20. Tukaj je bilo aretovanih 20 členov neke socijalno-demokratske pisarne. Neki proglas o razpustu dume je bil zaplenjen.

Zakaj ni prišlo do skupnega kluba?

(Članek, pisan izven uredništva.)

„N. Fr. Presse“ poroča, očividno iz kompetentnega vira, da je glavni vzrok nevspehu v vprašanju jedinstvenega kluba — obstrukcija liberalcev v deželnem zboru kranjskem proti volilni reformi.

Akoravno smo bili že zaupno obveščeni, da se je odpor Šusteršičevih pristašev naposled opiral edino-le nato obstrukcijo, moramo vendar priznati, da nas je to

nateknil Henriku. „Zamenjati morate vlogo s Cezarjem.“

„Obraz ne od zamorec!“ je menil zamorec razžaljeno, ko je ogledaval svojega prebarvanega mladega gospoda.

„Le počakaj, Cezar, mu je rekel krošnjar, „da natakne mo kodraste lase.“

„Zdaj še bolj malo dobro!“ je zamrmral nezadovoljni Afrikanec. „Zdaj kakor črna ovca! Jaz nikdar videl takšen žnabelj — ima žnabelj debel ko klobasa!“

Črna krinka, ki si jo je bil priskrbel krošnjar z velikim trudom, je podajala precej veren snimek zamorskega obraza in tudi kodrasti lasje so bili narejeni čisto naravno.

„Edin človek je v ameriškanski armadi, ki bi Vas mogle spoznati zdaj, stotnik.“ je rekel nato Breza, z zadovoljstvom ogledujoč svoje delo. „In tega ravno zdaj ni tukaj.“

„Kdo je to?“

„Mož, ki vas je vjel, bi zavohal vašo belo kožo za najdebelejšo krinko. A hitro, menjajta zdaj obleke. Tako... zdaj nateknite še sukno. Pri moji veri, imenitno izgledate!

In tukaj, Cezar, pokrij svoje črne kodre s to-le lasuljo in le pazi, da ne pokažeš svojega obraza! Najbolje je, da gledaš skozi okno, kedar se odpró vrata, in da mi na nobeden način ne zineš katere, sicer nas izda tvoj glas!“

Zamorec se je molče usedel k oknu. Zdaj so bile vse priprave končane, krošnjar je odprl vrata in rekel straži:

„Dajte poklicati gospodinjo. A naj pride sama; jetnik je zatopljen zdaj v svojo požnost, in ne pustim, da bi ga motil kdo.“

Cezar je tiščal povešeni obraz v sklenjene roke: Ko je vrgel vojak v sobo pogled, je mislil, da njegov jetnik moli:

Postrežljiva gospodinja je kmalu pritekla in krošnjar, ki je bil stopil ven na hodnik, jo je tako-le nagovoril:

„Sestra, ali imate v hiši sveto knjigo: „Krščanska hudodelca zdajni trenutki“, ali „Misli o večnosti za tiste, ki umro nenaravne smrti“?“

„Nisem še nikoli slišala o taki [knjigi]!“ je dejala starka.

„Že mogoče; gotovo je veliko knjig, o katerih niste slišali nikoli. Nemogoče je, da bi se ta ubogi grešnik preselil v rajski mir brez tolažila teh svetih bukvic. Brati eno uro v tem zakladu je več vredno kakor vse pridige, ki jih je slišal človek v svojem življenju.“

„O moj Bog, kakšna dragocenost morajo biti te bukvice. Oh, ko bi jih imela!“

„Prav govoriš, žena; to je knjiga, ki bi morala biti v rokah slehernega kristjana, posebno pa takega, ki umrje na vislicah. — Dajte temu zamorc konja; naj me spremi k mojemu bratu, on ima to knjigo, in lahko jo prinese še ob pravem času vobemu obtežencu tukaj.“

Gospodinja je tekla izpolnit nemudoma duhovnikovo željo, in zarotniki so bili zopet sami.

„Dozdaj je vse dobro,“ je šepetal krošnjar, „a najtežje bo, premotiti poveljujočega častnika straže. Pomislite, stotnik, da se bliža zdaj trenutek, ko je vse odvisno od najine hladnokrvnosti.“

Henrik mu je samo molče stisnil roko. (Pride še.)

PODLISTEK.

VOHUN

92

Ameriškanski roman. — Spisal J. F. COOPER.

„Hočem Vam verjeti in Vas slušati,“ je rekel zdaj stotnik, premagan od velike resnobe krošnjarjevih besed.

Krošnjar mu je pomignil, naj molči, šel k durim, jih odprl in rekel z istim maziljenim obrazom, s katerim je bil prišel, straži: „Priatelj, ne pustite nikogar tu noter; hočemo moliti in moramo biti nemotjeni.“

„Ukazano mi je, da ne smem nikomur jetnikove rodbine zabraniti vstopa,“ je černo dejal vojak. „Če pa hočete biti sami, zakaj ne zatrznete zapaha?“

Krošnjar je ubogal ta migljaj in je zapahnil vrata.

„Zdaj pa le hitro. Tukaj je črna krinka za Vaš zali obraz.“ Pri teh besedah je izvlekel iz žepa pergamenasto masko in jo

očito in javno priznanje vendar-le osupnilo. In gotovo ne brez razloga.

V volilnem boju in tudi še neposredno pred otvoritvijo državnega zbora se je od strani S. L. S. vedno povdarjalo, da jo ločuje od „liberalcev“ različno svetovno naziranje, izlasti pa versko vprašanje; da njeni pristajši ne morejo sedeti v enem klubu z — brezverci. Kakor se sedaj vidi, ne bi bila razlika v verskih, ali pravzaprav v cerkveno-političnih vprašanjih niti najmanj ovirala S. L. S., da bi seli z „liberalci“ k eni mizi, ako bi bili kranjski naprednjaki le odjenjali od obstrukcije v deželnem zboru in omogočili torej volilno reformo po okusu S. L. S., po kateri reformi bi seveda napredna stranka na Kranjskem izginila skoraj popolnoma kakor političen faktor. Mi nočemo tukaj razmotrivati, ali bi bilo to za slovenski narod koristno ali ne; konstatirati hočemo le, da se je skupni klub razbil edino-le ob želji S. L. S., priti do političnega nadvladja na Kranjskem. S. L. S. je torej postavila strankarsko pred običajno korist in to niti v dosegu kakve važne točke svojega političnega ali verskega programa, temveč le v dosegu izključne politične moči v eni posamični pokrajini.

Povdarjamo: ene posamične pokrajine, ker sledi iz motivacije S. L. S., da se je ona, ki hoče biti vseslovenska stranka, v vprašanju, ki se je tikalo ne samo celokupnega slovenskega naroda, temveč vsega Jugoslovanstva: ugleda in moči jugoslovanstva delegacije v dunajskem parlamentu, dala voditi edino le od lokalno-političnih ozir. Mi smo prvi, ki zahtevamo stroge discipline v politični stranki in nikakor ne zameravamo izvenkranjskim „klerikalcem“, če nastopajo solidarno s somišljeniki iz Kranjskega; no, toliko pa lahko zahteva naš narod od njih, da ne žrtvujejo kranjskim lokalnim interesom na ljubo vitalne koristi vsega naroda. Ali hočemo res na Dunaju voditi visoko politiko z omejenega stališča kranjskega, ali primorskega lokalnega patriotizma, ali celo lokalnega interesa? Ako bi se slovenska delegacija na Dunaju tudi hotela ozirati na lokalne interese, morala bi vpoštevati v prvi vrsti interese obmejnih Slovencev in ne narobe.

V ljubljanskem naprednem taboru bo gotovo veliko veselje na vstanovitvi dveh klubov in še bolj na nepričakovano malenkostni motivaciji odpora s strani S. L. S. Mi se temu veselju ne moremo pridružiti, ker smo le pregloboko prepričani o škodljivosti razdora.

In kakor nepoboljšljivi „slogarji“ ne obupujemo še.

Izlasti od zastopnikov obmejnih Slovencev v novem slovenskem (Šušteršičevem) klubu pričakujemo, da jim njihovo brezdvomno rodoljubje pokaže še pravo pot in da prepričajo tudi svoje tovariše iz Kranjske, da ne smeves narod slovenski trpeti škodo radi ene same, in četudi najvažnejše pokrajine.

Pismo iz Prage.

(Izvirni dopis.)

III.

1. junija 1907.

Glasovno brzojavke, ki je dospela predvčerajšnjem iz Pariza, pride II. oddelek ameriških Slovanov danes v Prago. To je oficijelni poset ameriškega sokolstva. Odpotovali so iz Pariza v nedeljo 16. t. m. ob 10. uri 20 min. zvečer: 175 Sokolov, 153 Sokolic in 250 gostov. Imajo svoj posebni vlak iz Pariza sem ter jih pričakujemo danes dopoldne. Na kolodvoru bodo vse narodne korporacije, tudi Česká národní rada (= narodni svet) Ameriški Slovanovi bodo v čakalnici I. razreda pozdravljeni, nakar se v kočijah odpeljejo v mesto ter bodo gostje praške meščanske „Besede“.

Predvčerajšnjim, v nedeljo, je bil drugi šahovi turnej. Pred turnejem so se izvajale otroške igre, ki jih je igralo 1800 dečkov in deklic praških šol.

Za Slovence, ki pridejo v Prago, bo gotovo največa zanimivost beneška noč na Vltavi, ki se priredi v petek 28. junija ob 1/9. uri zvečer. Izpod Vyšehrada, kjer je nekdanja kraljevala Libuša, pa do Karlovega mostu bo prirejena „regata na Vltavi“. Regate se vdeležijo preko 40 velikih ladij, kjer bo prostora za 12.000 oseb. Vstopnina na ladijo je 1 K za osebo. Razven tega bo občinstvu na razpologo na stotine čolnov. Ob Žofinskem otoku bo reprezentančna ladija za goste. Glavna atrakcija pa bo umetalni ogenj. Umetalni ogni se bodo zaigali v sredini Vltave na posebnih ladijah. Pričetek slavnosti na Vltavi bodo oznanjali streli iz topov kmalu po 8. uri zvečer. Razni znameniti praški prospekti bodo krasno osvetljeni. Na pr. kraljevi grad bo ožarjen mogočno rudečo svetljobo, Narodni Divadlo (gledišče) bo električno ožarjeno in k njemu se bo družila bajno učinkujoča razsvetljava otoka žofinskega. Na žofinskem otoku, ki je v sredini Vltave, je velik perivoj z mogočnimi kočatimi drevesi in in v kronah teh drevov vpleteno bo na tisoče električnih žarnic. Ves vrh Petřín bo osvetljen in iz mogočnega razglednega stolpa bodo s posebnimi reflektorji osvetljali kraljevi grad. Na vseh hribih in gričih okolo Prage bodo goreli mogočni kresni. Na žofinskem in strelskem otoku bodo koncertovale 4 sokolske godbe. Zato bi bilo slovenskim gostom pri-

poročati, da se po dovršeni regati vsi zberó na strelnem otoku k prijateljskemu večeru z brati Čehi.

V soboto dne 29. junija začne ob 6. uri zvečer ljudska veselica na vystavišti (prostoru za razstavo). Okolo češke chalupe in pod vrhami bodo imeli svoj prostor jugoslovanski gostje, kjer bodo gostje pozdravljeni od tamburašev ter od praškega jugoslovanskega pevskega društva „Ilirije“. Okolo restavracije Budjeviške pivovarne bodo imeli svoj tabor severni Slovani, kjer bo igrala slovaška godba in kjer bodo slovaški šohaji proizvajali svoje slovaške narodne plesne. Pred prúmýslóvým palacem (obrtna palača) bo igrala slavnoznaná Kmochova sokolska godba. Vsa obrtna palača bo spremenjena v velikansko restavracijo. Tudi v nedeljo 30. t. m. bo na razstavišču narodna slavnost. V ponedeljek 1. jul. ob 1. popoldne bo sokolski zajutrek v obrtni palači.

Tudi Rusi se udeležijo v velikem številu sokolskega slavlja. Dne 26. t. m. pride v Prago 108 gostov iz Moskve, med njimi general Gudín in pisatelj Borisov-Korženjevskij.

Ker bo isti večer, ko bo regata na Vltavi, tudi slavnostna predstava v Narodnem Divadlu, se Slovenci morda težko odločijo, kam jim je iti. Pisec teh vrst vsekakor priporoča slovenskim gostom, da si raje ogledajo regato na Vltavi, ki bo zanimivost prvega reda; za obisk Narodnega Divadla pa naj si izberejo kak drugi dan.

Ako bi slovenski gostje hoteli prirediti kak izlet v praško okolico, potem bi jim toplo priporočilo, da poletje v vinorodni Melnici. Tamošnji višji živnozdravnik in državni poslanec Vacláv Kotlár je velik prijatelj Slovencev ter bi se gotovo pobrinil za dostojen sprejem. Ako bi se oglasilo vsaj kakih 60—80 slovenskih gostov, najeli bi si lahko poseben parnik in vožnja po Vltavi od Prage do Melnika je vrlo zanimiva. Saj je to toliko hvaljeni „češki raj“. Vožnja po parniku iz Prage do Melnika traja približno 3 ure, tako, da bi to bil prav mičen enodnevni izlet.

Zadnje dni prijavi se je tudi mnogo Slovkov. Število priglasiujočih se slovaških gostov je tako znatno, da bodo tudi oni imeli svoj posebni vlak.

Pa tudi Benjamin slovaških narodov — lužiški Srb — ne bo manjal na slavlju vseslovanstva. Iz Budišina, duševnega središča lužiških Srbov, pride občinski svet v históričnih krojih. 18 lužiško-srbskih občin pošlje deputacije. Po zadnjih poročilih iz Budišina pride v Prago kakih 150 lužiških Srbov. Lužiški Srbi so sklenili, da vsi, ki gredo na praške slavnosti, možki kakor žene, morajo iti v narodni nošnji. Naj bi našli med Slovenci mnogo posnemovalcev! K.

SPOR

med Hrvati in Madjari.

Odziv na gozdnjo, ministrskega predsednika Wekerle-a.

Madjari postajajo čim dalje bolj nervozni. Vedejo se, kakor da so izgubili glavo in dozdeva se, da se niti ne zavedajo več tega, kar delajo. Kriče, besne in groze tja v en dan in izživljajo nasprotstva proti sebi od vseh strani. Izlasti se svojim sporom s Hrvati radi železniške pragmatike so zašli v zagato: naprej ne morejo, ker so jim hrvatski delegatje v skupnem saboru energično zagradili pot, a nazaj — nočejo. V tej situaciji otepljejo slepo okolu sebe, ne da bi občutili, kako udarci, namenjeni drugim, zadevujejo njih same! V zagati so. Naprej ne morejo, ker so jim Hrvatje zakon in pogodbe postavili na pot: stališče Hrvatov ob železniškem vprašanju je barijera, preko katere Madjari ne morejo. Sedaj se govori sicer — in tudi mi smo včeraj beležili take vesti — da so se mnogi madjarski politiki začeli mehčati in da bi bili pripravljeni za kako poravnavo s Hrvati. Pripravljani da so odjenjati in se nekoliko umakniti. Ali to njihovo mehčanje ni posledica pravičnega spoznanja, da hočejo kršiti zakon in neoporečna prava Hrvatov, ampak to je izsiljeno od zadrege, v katero so zašli. V njih ni dispozicije za resnično sporazumljenje, za rešenje spora v smislu zakona in pogodb, ampak le z zvijačo bi se hoteli rešiti iz zagate. Izgledali naj bi le, da so odjenjali, ali da bi pri vsem tem — nič ne dali. Od takih dispozicij se seveda Hrvatom imponuje nadaljno vedenje — neizprosno boj.

In predvčerajšnjim je bilo zopet v ogrsko-hrvatskem saboru silnih viharjev, kakor so mogli čitatelji posneti iz poročil v včerajšnjem izdanju „Edinosti“. Že kar sej sem skušajo Madjari ukrotiti Hrvate z nasiljem — s kratenjem govorniške svobode. Sedaj pa hočejo začeti z izključanjem posamičnih hrvatskih poslancev od gotovega števila sej. To je tisto navdušenje za parlamentarno in ustavno svobodo, kakor si jo — mislijo Madjari. Dočim pa večina zbornice v Budimpešti operira edaj s strahovanjem hrvatskih poslancev, je pa ministrski predsednik Wekerle naslovljal groznje na hrvatsko adresno sploh. Žugal je „z najostrejšimi sredstvi“, z „armaturo“, ki jo morejo Madjari potrebiti, s prekinjenjem „madjarsko-hrvatskega sporazumljenja i t. d. i t. d.“

Na groznje Wekerle-a odgovarja „Hrvatska“ načinom, ki mora uveriti g. Wekerle, da se je zelo zelo motil, ako je menil, da s svojimi strašili Hrvate — ustraši. Rečeni list

daje madjarskemu ministrskemu predsedniku ime Wackerle — po nemški besedi wackeln: majati se!! „Hrvatska“ primerja Madjare z Bourboni, ki se niso iz francoske revolucije ničesar naučili in ničesar pozabili. Tudi Madjari se niso iz dogodkov v letih 1848 in 1849 naučili — pameti. Leta 1848 je Ludovik Košut iskal na karti Hrvatsko, a je ni mogel najti; gosp. Wackerle pa žuga sedaj Hrvatom z „najostrejšimi sredstvi“. Tudi njemu so Madjari viharno pritrdili, kakor Ludoviku Košutu v usodnem letu 1848. Ali, če je Ludovik Košut žalostno končal, konča pa Wackerle še žalostneje. To mu jamčimo. Wackerle grozi s silo. Ali sila, ki se ne oslanja na pravo, je nasilje. Ako pa se že sila sme pobijati s silo, je tem bolj opravilna, ako se nasilje pobja z nasiljem! Gospod Wackerle — nadaljuje „Hrvatska“ — ko nam grozi z nasiljem, očitno pozablja, da so se v zadnjih 60 letih politične, socialne in kulturne razmere na svetu tako strašno spremenile, da je tudi najsilnejši nasilnik smešen, kadar grozi s silo. Izumi v kemiji in drugi polovici 19. stoletja so tako ogromni, da se more tudi najmanji pritlikavec braniti proti največemu gorostasu in njegovemu nasilju. Primerov imamo dovolj vsaki dan, in ako bo potrebno, jih bo v obilici tudi v Hrvatski — več nego g. Wackerle niti misliti more. Kajti po postopanju Madjarov in njihovih slug je postala Hrvatska v Avstro-Ogrski ono, kar je Makedonija v Turčiji. Vzeli ste nam — gospoda Madjari — vse, s čemer se dičijo in žive narodi na svetu. Poplavili ste nam deželo s svojimi uradniki in vzeli kruh tisočem domačih sinov opustošili in osiromušili ste nam domovino, da nam upropaščeni narod trumoma beži v Ameriko. Vzeli ste nam Reko in Medmurje, izkratili ste nam in nam kratite zvezo z brati v Dalmaciji, ugrabili ste nam naše hrvatsko morje in napravili iz nas berače brez domovine. A sedaj bi nam hoteli vzeti še zadnje, kar še imamo, hočete vzeti naše poštenje ter nas prisiliti, da bi vsa ta naša grabljenja mi sami uzakonili in izgovorimo „Amen“. Ali tega „Amen“ ne boste čuli, dokler bo na svetu sam en prst enega Hrvata!

Vi hočete z nasiljem gospoda! Tessek, gospod Wackerle!

Supilo o položaju.

Posl. Supilo je nekemu sodniku „Bud. Naplo“, na vprašanje, opuste-li Hrvatje obstrukcijo, odgovoril a kategoričnim „Ne!“ Potem je nadaljeval: „Mi imamo dovolj govornikov. Na žuganja dr. Wekerle ne bomo reagirali. Mi ne vemo kaj meni ministrski predsednik s svojimi žuganji! Mi pričakujemo bodoče dogodke. Mi stojimo na zakoniti podlagi in proti nam se sme postopati le zakonitim potom. Hrvatje ne položijo svojih mandatov. Nekateri člani so iz lastne inicijative začeli pogajanja, ki pa imajo le zaupen, privaten značaj. O kompromisu ne more biti sedaj govora. Mi pojdemo svojo pot. Mi hočemo tudi v bodoče vršiti svojo dolžnost kakor poslanci.“

Dogodki na Ogrskem.

Nagodbena pogajanja.

ki so se imela nadaljevati na Dunaju, so, kakor poročajo iz Budimpešte, odložena. Členi ogrske vlade ne odpotujejo na Dunaj v soboto, marveč še le v torek dne 25. t. m., ker sta ministra Daranyi in Košut zadržana vsled parlamentarnega delovanja. Pogajanja se bodo vršila 25. 26. in 27. t. m.

Dogodki na Ruskem.

Generalni štrajk v Kijevu.

„Voss. Zeitung“ poroča iz Kijeva, da se pripravlja tamkaj generalni štrajk. Aretovanih je bilo že nad sto oseb.

Agrarni nemiri ob Volgi.

Iz Varšave poročajo: Osem dragonskih polkov odide iz poljskega vojaškega okraja v guberniji ob Volgi, da zaduše agrarne nemire. Nadalje odide iz Varšave v Carskoje Selo več oddelkov pehote, kavalerije in topništva. Skupno zapusti poljski vojaški okraj 9100 mož.

Panika med Židi v Odesi.

Berolinski „Lokal-Anzeiger“ poroča iz Odesa od 18. t. m.: Med tukajšnjimi Židi vlada velika panika. Vse židovske prodajalnice so zaprte. Židje so se v svojih stanovanjih zabarikadirali. Dolej je bilo aretovanih 500 oseb. Čete hodijo neprestano po mestnih ulicah.

Drobne politične vesti.

Iz Portugalske. Pariški „Matin“ poroča iz Lizbone od 19. t. m.: V Oportu je prišlo do resnih nemirov. Občinstvo je priredilo ministrskemu predsedniku sovražne demonstracije, tako da je moralo vojaštvo streljati, vsled česar je bilo več oseb ranjenih.

Črnogorski princ Peter, najmlajši sin črnogorskega kneza Nikole, je dovršil študije na vseučilišču v Heidelbergu na Badenskem ter jih bo sedaj nadaljeval na dunajskem vseučilišču.

Deputacija „ženske zveze“ se je, kakor javljajo z Dunaja, zglasila v parlamentu ter prosila razne poslance, naj se krepko zavzamejo, da se tudi ženskan prizna volilna pravica.

Romunska zbornica. Iz Bukarešta javljajo: Parlamentarne volitve so končane. — Vlada ima v obeh zbornicah veliko večino. Konservativna opozicija razpolaga v

senatu s 15, v poslanski zbornici s 13 posl. V četrtek bosta zbornici otvorjeni v izredno zasedanje. Vlada jima predloži le zakone finančne naravi in potem bo izvoljena komisija, sestavljena iz uglednih poslancev obeh strank, ki izdelata za časa poletnih počitnic zakonski načrt za uvedbo agrarnih reform.

Dnevne vesti.

Razpisana služba. V c. kr. moški kaznilnici v Kopru je popolniti več mest stražarjev.

Za srednje šole in vseučilišče. Županstvo Čempolaj je odposlalo dne 19. t. m. poslanski zbornici na Dunaju peticijo za slovenske srednje šole in za ustanovitev slovenskega vseučilišča.

Za slovenske abiturijente. Južna železnica vsprejme več slovenskih uradnikov. Po enoletni službi postane uradnik definitivni s 1600 K plače.

Položaj c. kr. cestarjev. Prejeli smo:

V Vašem cenjenem listu od dne 15. t. m. št. 163. ste objavili dopis, v katerem se slikajo grozne gmotne razmere takozvanih „c. kr.“ cestarjev. Niste omenili pa, kakšno težavno službo opravljajo le-ti. Da pri takšni „plači“ človek ne more živeti ne umreti, je umevno. Vrhu tega pa je služba sama na sebi tako težavna, da razun cestarjev samih, tega skoro nobeden ne ve. Vsak cestar mora takorekoč garantirati za osebe, živino in vozove, ki uporabljajo cesto. Zato imamo stroge predpise, po katerih moramo v najhujših vremenih, kakor ob velikih nalivih, o snegu in nevihtah itd. pregledovati vsaki svoj kos ceste, ki pa ni majhen. Služba ima torej tudi veliko odgovornost.

Pred več leti smo prosili, da bi se nam podelilo nekoliko odškodnine za stanarino. Se-le lansko leto so se „naši“ gospodje spomnili in so res nakazali neki znesek v ta namen, toda kako! Izmed okroglo 60 cestarjev v Istri dobilo je samo kakšnih 25 omenjeno odškodnino za stanarino, drugi pa nič. Gotovo ni nihče nevoščljiv onim, ki so bili tako srečni, toda to izgleda vendar preberaško, kakor bi država ne imela niti toliko, da bi dala vsem cestarjem po 10 K mesečno.

Posebno „srečni“ smo mi cestarji z našimi predstojniki. Skoro vsak stan ima take predstojnike, ki vsaj nekoliko skrbe za podrejene jim služabnike Le „naši“ viši se čisto nič ne menijo za naše križe in težave. Ne kažejo nam družega nego strog obraz in paragrafe.

Posebno sramotno je to, da se cestarja, ki slučajno ni svoje službe iz katerih si bodi vzrokovo vršil prav naporno, kaznuje z denarno globo do 4 K, ki mu jih pri izplačevanju mesečne plače odtrgujejo. To je škandal! Da si erar išče na tak način zadoščenja, je vnebovpijoče. Skrajni čas je, da se te razmere popravijo. V to pozivljamo slavno vlado in naše predstojnike, da se zavzamejo nekoliko tudi za nas. Cestar.

TEŽAŠKA MALA KRONIKA.

Ožgala sta se se špiritom. 45-letni Anton Klun in 36-letni Jakob Hvala sta delala skupaj pri premikanju vagonov z volom v svobodni luki. Včeraj dopoldne je Klun potožil tovarišu, da ga grozno boli hrbet. — Dobila sta špirta in Klun je naprosil tovariša, da ga je se špiritom masiral po hrbtu. Hvala je Klunu rad vstegel. Klun je slekel srajco in Hvala ga je začel drniti se špiritom po hrbtu. H kratu je pa eden njiju, zdi se da Hvala, pozelel cigareto, a ko je cigareto prižigal, so se mu vnele roke, ki jih je imel mokre od špirta, in ogenj je ž njegovih rok prešel tudi na hrbet Kluna. No, bila sta oba grozno ožgana: Hvala po rokah in po obrazu, a Klun — ta posebno hudo — po hrbtu. Pozvan je bil k njima zdravnik se zdravniške postaje, ki je obema podelil najuujnejo pomoč in dal potem Kluna prenesti v mestno bolnišnico, dočim je šel Hvala s povezanima rokama in povezanim obrazom domov.

Mačeha. Tukajšnji policiji je dospelo od sezanskega c. kr. okrajnega glavarstva sporočilo o sledečem dogodku: Neki Ivan Brišček, doma iz Briščekov, je prijavil na c. kr. okrajnem glavarstvu v Sežani, da je našel pri gospej Mariji Ostranski v Briščkih neko 6-letno deklico, o kateri da se ne ve od kje da je, ne čegava da je. Okrajno glavarstvo je na to dalo zasllišati deklico, ki je povedala, da je prebivala pri svoji mačehi v Trstu. Mačeha da je pa skrajno grdo ravnala z njo: zaprta da je bila vedno v neki sobi, jesti je dobivala le po enkrat na dan, po zimi da je imela za odejo edino le rjuho, a poleg tega da jo je mačeha pretepala. Očeta njenega da ni bilo nikdar doma. Slednjič se zvedela, da se nje oče nahaja na Sveti gori pri Gorici. Neki dan se jej je posrečilo pobegniti in odšla je iz Trsta z namenom, da pojde na Sveto goro k očetu. Mej potjo je pa zašla v vas Briščki in tam jo je vzela k sebi gospa Ostranski. Povedala je dalje, da je bila do 6. leta v nekem zavodu v Trstu, od tam da jo je vzela mačeha. Na to da je bila nekaj časa pri svojem dedu, a potem da jo je vzela k sebi mačeha. Ni pa hotela povedati nikakega imena: ne svojega, ne očetovega, ne mačehinega in ne dedovega. Vsa stvar izgleda precej čudno, in vsled tega je c. kr. okrajno glavarstvo v Sežani sporočilo o tem dogodku tukajšnji policiji v svrhu, da bi se poiskalo mačeho deklice.

Pretepač. 38 letni mornar Fran S. je včeraj popoldne pretepel Josipino H., stanu-

jočo v ulici degli Orti, ter ji provzročil več ran. Bil je vsled tega aretovan.

Nezgodna na delu. 20 letni zidar Ivan Persolja, ki je delal na gradbi hiše v Rojanu v ulici a Montorsino, je včeraj okoli 1. ure popoldne padel z odra v I. nadstropju. Pozvan je bil k njemu zdravnik se zdravniške postaje, ki je konstatoval, da se je mladenič pobil v notranjosti života. Sicer pa ni nič nevarnega. Dal ga je prenesti v bolnišnico.

Tatica. 38-letna Marija R., stanujoča v ulici Giulia, je bila včeraj v jutro ob 6. uri aretovana v svojem stanovanju, in sicer na podlagi ovadbe, ki jo je proti njej vložila na policiji gospa Antonija Kravos, lastnica ljudske kuhinje v hiši 42 v ulici Giulia. Marija R. je namreč Antoniji Kravos vkradla 7 kron denarja, neki jopič in pa srebrno verižico, vredno 5 kron. Za tem je pa hotela prodati jopič neki Kranjc, ki je v službi pri Antoniji Kravos. Kranjc pa, ki je poznala jopič svoje gospodinje in je vedela, da je vkraden, ga je Mariji R. iztrgala iz rok in ga nesla gospodinji. Tem potom je prišlo na dan, da je Marija R. vkradla gori omenjene reči.

Zasačen je bil predinočnjim o polnoči 28-letni težak Josip D., stanujoči v ulici Giacinto Gallina, ko je preiskoval žepu nekemu Alojziju Fior ko je le-ta spal na tleh v ulici della Barierra. No, vkradel mu pa ni ničesar. Vendar so ga redarji tirali na policijo, kjer so ga vzeli na zapisnik in ga djali pod ključ.

Neznani tatovi 30 letni ogljar Josip Ferič, stanujoči pri Katarini Demarco v ulici dei Vitelli št. 6., je prijavil na policiji, da mu je neznan uz novič tekom tega tedna vkradel iz sobe 6 srajc, par čevljev, par hlač in obleko rujave barve in s to obleko tudi 10-kronski bankovec, ki je bil v enem žepov te obleke. Vsega skupaj da ima 43 kron škode.

Ferruccio Taddia, ki prenočuje na ljudskem prenočišču v ulici Pondares, je prijavil, da mu je neznan uzmovič na cesti vkradel uro iz kovine in srebrno verižico v skupni vrednosti 23 kron.

Roza Depangher je prišla včeraj predpoludne iz Kopa — kjer prebiva — v Trst. A že na obrežju del Mandracchio jej je neki neznan uzmovič vkradel iz žepa ruto, v kateri je imela zvezanih 5 bankovcev po 10 kron. Prijavila je stvar policiji.

Smešnica. Neki kmet se je bil kar trikrat naročil na en časopis. Nekoč ga je nekdo vprašal, čemu da si daja pošiljati kar po tri iztise enega in istega lista. — Ves — je odgovoril kmet — jaz znam le za silo brati. Ko preberem prvega, sem le slabo razumel. Zato pa berem še drugega. A da razumem popolnoma, moram brati še tretjega!

Koledar in vreme. — Danes: Alojzij, spoznavalec; Vekoslav; Nera. — Jutri: Pavlin, škof; Miloš; Stanoslava. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 29.5° Celzusa. — Vreme včeraj: lepo.

Zasedanje porotnega sodišča. Radi zločina oskrumbe.

Včeraj se je vršila razprava proti 28-letnemu fotografu Karolu Pittoni, ki je bil tožen, da je prve dni aprila t. l. oskrnil neko sedeminpolletno deklico.

Razpravi je predsedoval podpredsednik deželnega sodišča vit. Nadamleski, a votanta sta bila sodni svetnik dr. Andrich in sodni tajnik Parisini. Obtožbo je vzdrževal sam državni pravdnik dr. Zencovich, a toženca je branil dr. Robba, dočim je staviše deklice kakor zasebno stranko zastopal odvetnik dr. Pincherle.

Na včerajšnji razpravi je toženec najodločneje tajil, da bi bil kriv, dočim je deklica trdila, da jo je v resnici posilil, in sicer dvakrat. Ker je deklica imela neko bolezen, na kateri je trpel tudi toženec, je skušal branitelj z raznimi vprašanji, ki jih je stavil pričam, dokazati, da je deklica dobila to bolezen morda indirektno. In zdravnik dr. Liebmann, ki je bil zaslišan kakor pričea se je izrazil skoraj v tem smislu. Dr. Liebman je namreč prvi preiskal deklico in jej našel malo rano. Izjavil je pa včeraj, da ni izključeno, da je to rano provzročila bolezen sama in ne posiljenje.

Vendar so ga porotniki spoznali krivim in na podlagi njih pravoreka ga je sodišče obsodilo na tri leta in pol težke ječe, primerno poostrene s posti.

Društvene vesti in zabave. Tamburaški odsek pev. društva „Kolo“ vabi vse svoje gg. tamburaše na tamburaško vajo, ki se bo vršila danes ob 8. uri zvečer. Ker se bliža čas koncerta so naprošeni gg. tamburaši, da se polnoštevilno vdeležijo te vaje.

Vesti iz Goriške. Izlet pevskega društva Košana v Lokev. Košansko pevsko društvo je prihitelo dne 16. t. m. s svojim vrlim tamburaškim zborom na obisk k bratskemu društvu „Tabor“ v Lokev. Vsled dolgotrajne vožnje ni hotelo društvo „Tabor“ mučiti vrlim Košancev na pekočem solncu, temveč je vsprejelo drage goste med grmenjem topičev, ter jih odvedlo v društvene prostore, kjer jih je predsednik društva „Tabor“ pristrčno pozdravil s primernimi besedami ter na kratko opisal zgodovino stare trdnjave, kjer ima domače društvo svoj sedež in po katerem si je tudi nadelo ime „Tabor“. Predsednik pevskega društva „Košana“ je z vznesenimi in navdušenimi besedami odzdravil, ter pozval pevce obeh društev, da so skupno zapeli „Slovenec in Hrvat“.

Na to sta šli obe društvi v spremstvu velike množice na lepi vrt g. Ant. Muha, kjer so pod hladno senco košatih, z mnogimi trobojnicami odičenih murv zasedli določene prostore. Nad vhodom pod hladno senco se je blestel iz trobarvnih cvetic krasno sestavljen „Bratski pozdrav“! ki je delal vso čast svojemu mojstru gosp. Iv. Frankoviču, društvenemu tajniku. Med pevsкими točkami, ki sta jih prepevala oba zbora vsak pod svojim pevovodjem, so udarjali košanski tamburaši pod vodstvom predsednika gosp. Janka Grada. Tamburaši se vežbajo komaj pol leta. Še celo mali šest tednov stari lokavski tamburaški zbor je pokazal, da se s pridnostjo doseza tudi v kratkem času izborne vspehe. Med raznimi navduševalnimi naptitnicami brez nepotrebnega kadila je prebitro minil prekrasni večer. Okoli desete ure zvečer sta se bratski društvi razšli s trdnim sklepom, da ni to zadnji sestanek. Smelo trdim, da ni bil to le krasen praznik za obe društvi temveč tudi vsemu prebivalstvu v Lokvi. Vrlim Košancem kličemo tem potom: le tako naprej in na veselo svidenje ob razvitju Vaše zastave!

Vesti iz Istre.

Občinske volitve v Puli. Predvčerajšnji dan je prinesel laški kamori v tretjem razredu večino 647 glasov. Mi smo že v včerajšnjem izdanju predvidjali približno tak rezultat. Včeraj so namreč volili pretežno italijanski kraji okolice: Fazana, Galežan, Vodnjan in pa Peroj. Včeraj so začeli voliti pretežno hrvatski kraji: In sicer so volili včeraj: Altura, Kavran, Lavarig in Montič. Danes volijo: Pomer, Premontura in Štinja. Jutri: Ližnjani, Medolin in Šišan. S tem bodo dovršene volitve za III. razred po 8-dnevnem boju, kakoršnjega — kar se tiče srditosti — še ni videla Pula. Vprašanje je sedaj, dali večina glasov, ki jih dobi gospodarska stranka v teh pretežno hrvatskih krajih, odtelhta večino, ki si jo je izvojevala kamora v mestu in v laških krajih okolice! „Omnibus“ in „Polier Tagblatt“ pišeta tudi v zadnjih svojih došlih nam izdanjih jako samosvestno in sta uverjena o zmagi „Gospodarske stranke“. Srditost je v Puli dospela do vrhunca in dobiva izraza v neprestanih napadih po dnevu in po noči od strani elementov, ki si svojo italijansko navdušenje dajajo — primerno plačati.

Izlasti predvčerajšnji dan je bil viharen in krvav. Ko so se volilci iz Vodnjana in Galežana vračali iz Pule domov, je prišlo do krvavega spopada, v katerem je bil en Galežan baje ubit in več družih pa ranjenih.

Včerajšnji „Piccolo“ je sicer poročal tako, da se je umelo, kakor da so Hrvatje napadli Galežane. Ali vse pripovedovanje je bilo tako nebulozno in nejasno, da se ni nič vedelo, kako in zakaj je prišlo do spopada in kdo da je bil udeležen. Stvar se nam je zdela zelo dvomljiva. Še bolj sumljivo je brzojavno poročilo v sinočnjem „Piccolu“, kjer sicer govori o krvavih dogodkih, o „zbesneležih“ in „napadalcih“ a se izogiblje besedi „Hrvat“. Mi ne moremo trditi seveda ničesar, ali dovoljujemo si izreči svoje mnenje, da ni izključeno, da so se italijanski volilci ene in druge stranke sprli in spopadli med seboj. Na vsaki način treba počakati avtentičnih podatkov izlasti v tej smeri, dali niso oni, ki so odnesli krvave glave, sami izzvali klanje?! Na to stran smemo zahtevati stroge preiskave.

Vesti iz Kranjske.

Nesreča na železnici. Med Kresnicami in Lazami je padel z vlaka neki mož, ki se je vračal iz Amerike ter se iz veselja, da kmalu pride domov, v Št. Petru in v Ljubljani močno opijanal. Kolesa so mu odtrgala glavo.

Vesti iz Stajerske.

Železniški voz zgorel. V soboto po noči je zgorel na kolodvoru v Laškem trgu železniški voz z novim avtomobilom. Avtomobil je prišel iz Trsta in je bil namenjen v Bukarešto.

Umrl je v Laškem sodni svetnik Adolf Pfefferer, star 55 let. Bil je zaveden Slovenec.

Vesti iz Koroške.

Šolstvo na Koroškem. Iz nekega poročila deželnega šolskega sveta posnemamo nastopne podatke. Koroška ima skupno 372 ljudskih šol. Od teh je 285 ljudskih šol z nemškimi učnim jezikom, 3 s slovenskim učnim jezikom, dočim je 84 šol jezikovno mešanih. Privatnih ljudskih šol s pravico javnosti je 12, brez te pravice 3. V minolemu letu je bilo na Koroškem 61.057 za šolo godnih otrok. Javne šole je obiskovalo 28.877 dečkov in 28.300 deklic. Koliko slovenskih otrok je obiskovalo šole ne pove poročilo. Na javnih šolah je poučevalo 670 moških in 259 ženskih učnih moči, skupno 929. Na privatnih šolah 12 moških in 55 ženskih učnih moči. Na moškem učiteljsku je bilo 246 kandidatov, na ženskem 109 kandidatinj, poleg tega je

bilo na ženskem učiteljsku Uršulink, ki ima pravico javnosti. 110 gojenk.

Borovlje. Dne 16. t. m. se je zaključila telovadba borovljškega nemškega (?) — telovadnega društva in so prišli k temu imenitnemu slavju renegatov tudi telovadni društvi iz Celovca in Ljubljane. Posebno prijazno so bili pozdravljeni Nemci iz Ljubljane, da se oddahnejo v pristno (?) nemških Borovljah, ker so v Ljubljani tako —? zatirani!

Maščevanje. Na kolodvoru v St. Vidu sta trčila skupaj pri volitvah v Ziljski dolini nasproti stoječa si kandidata, krščansko-socialni grof Khevenhüller in pa sedaj izvoljeni poslanec dr. Waldner. Psovke, ki so letele na shodih kakor sulice od enega na drugega, so bile grofu preveč, in dal si je zadoščenje s tem, da je na kolodvoru v St. Vidu dr. Waldnerju eno prisolil. Poslanec Waldner ga namerava tožiti.

Sonnwendfeuer. Südmarka v Celovcu in v Beljaku pozivljata svoje podružnice in člene, da naj dne 23. t. m. na večer zažgejo prav obilo kresov, takoiimenovanih „Sonnwendfeuer“, posebno na gorah. Pri tem se plazijo seveda najraje v Karavanke, na slovensko ozemlje, in hočejo s temi kresovi pokazati svetu, da vlada nemški „Mihel“ tudi že med Slovenci. Popoldne 23. pa napravijo v Beljaku in Celovcu veliko kresno veselico in ob tej priložnosti izženejo nezavednemu ljudstvu, katero misli le na kratek čas, težko zaslužene si novce. „Südmarka“ pa dobiva na ta način tisočake za podkupovanje slovenske narodnosti.

Gospodarstvo.

Avstrijskih državnih železnic je leta 1907 — 9276 km, leta 1906 jih je bilo 9031 km. Od 1. do 31. maja se je prepeljalo 5,111.100 oseb in 3,394.100 tonelat blaga. Za prevažanje oseb (z dotično prtljago) je železnica prejela 6,918.100 K, za prevažanje blaga pa 18,539.500 K, skupno 25,457.600 K. Leta 1906 le 24,005.992. Od 1. januarja do 31. maja 1907 se je prepeljalo 20,310.300 oseb in 16,374.000 tonelat blaga. Za prevažanje oseb je železnica prejela 28,758.200 K, za prevažanje blaga 87,877.700 K. Skupni dohodek leta 1907 — iznaša 116,635.900 K, leta 1906 le 112,551.245 K. Največa svetovna elektrarna — v Dubrovniku.

„Hrv. Dnevnik“ javlja, da namerava znani podjetnik I. Modrič, ki je na Krki, z italijanskim kapitalom zgraditi za proizvodnjanje karbida elektrarno s 24.000 konjskih sil, uporabiti Trebinjščico v Hercegovini v hidroelektrične svrhe. Troški bi iznašali 15 milijonov. Ta reka poplavlja več del leta „Popovo polje“ 250 metrov nad Dubrovnikom. S polja izpelje vodo po tunelu, dolgim 10 kilometrov, nad sam Dubrovnik in bo dobival z višave 250 metrov toliko množino vode na

(Dalje na IV. strani)

ANTON KUKIZ
Trgovina, oziroma krojačnica
Trst, ulica Torrente št. 34 (v novi hiši)
„Alla nuova città di Trieste“
VELIKA ZALOGA
izgotovljenih oblek za odrasle in dečke vsake vrste.
Delavske hlače prve vrste, kakor tudi blago vseh vrst iz najpopolneše nove...

Dr. Fran Korsano
specijalist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj ambulatorij
v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9
(nad Jadransko Banko)
Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop

Tovarna pobištva
v TRSTU
ulica della Tesa
št. 46
ZALOGA
Plazza - -
Rosario št. 1
KATALOGI, NAČRTI IN PRORAČUNI NA ZAHTEVO.

Denarna posojila v vsakem znesku, proti jamstvu, zamorejo dobiti osebe vsakega sloja toliko na osebni kolikor na hipotekarni kredit, pod ugodnimi povračili. Hipotekarna posojila, v vsakem znesku se dajejo po želji strank proti primernim obrestim oziroma proti amortizaciji. Obrniti se je na JOSIPA ZIDARJA, ulica della Caserma št. 14, I. nadst. od 9.—12. predpol. in od 3.—6. popoldne.

Corso št. 17 II. nadstr. **Corso št. 17 II. nadstr.**
Avtorizovana pripravljavna šola
ZA IZPIT ENOLETNEGA DOBROVOLJSTVA
ki jo vodi profesor komunalne gimnazije R. dr. de Luyk.
Redni tečaj od oktobra do prih. junija. Brzi tečaj od srede novembra do srede februarja. Poučuje profesorji komunalne gimnazije, mestne realke, c. kr. trgovinske in pomorske akademije. Pouk v italijanskem in nemškem jeziku. Informacije in vpisovanja vsaki delavni dan od 6. ure naprej.
Corso št. 17 II. nadstr. **Corso št. 17 II. nadstr.**

Pohišstvo in tapetarije v bogati izberi, neprekosljive glede solidnosti in elegancije — se vdobi pri —
(naslednik G. Dalla Torre **Giacomo Macerata** ulica dell' Acquadotto 3 ulica Chiozza 7, ulica del Toro 1. Cene, ki so splošno priznane za ugodne.

Prvo primorsko podjetje za
prevažanje pohištva in spedijsko podjetje
RUDOLF EXNER - TRST
Telefona št. 847. - Via della Stazione št. 7. - Telefono št. 847
Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.
Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohišstvo, dolgih 6 do 8 metrov.
(Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)
Sprejema se tudi pohišstvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena suha skladišča.
Edini tržaški zavod za **„VACUM-CLEANER“**.
ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROH
Točna postrežba in nizke cene.

Pohišstvo solidno in elegantno po zmernih cenah
Rafaele Italia
TRST — Via Malcanton 7

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH. **Najvspešneje sredstvo proti** **DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.**
revmatizmu in protinu
prirojena v Trstu **Rafaela Godina**, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakuba in Josipa Godina, lekarna „All' Igea“, Faruolo 4.
Steklenica stane K 1.40. In Trstu se ne odpošilja manje od 4 steklene post. polt. povzročiti ali post. anticipatni pošiljati zneska 7 K frankoj pošiljamo in zaneso.

HOTEL BALKAN 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji Počkal & Kogi HOTEL BALKAN

sekundo, da bo ista dajala 120.000 konjskih sil. (Niagara daja samo 60.000 konjskih sil). Iz tega se razvijajo velike industrije s 5000 do 6000 delavcev.

Književnost in umetnost.

Josip Hatze: Novo cvijeće. Zbirka popevaka za jedno grlo uz pratnju glasovira. Pod tem naslovom je izdala knjigotržnica Simunić i dr. v Zagrebu — na korist „Cirilo-Metodskih zidara“ — 6 krasnih popevk za en glas ob spremljevanju glasovirja. To je zares dehteće cvetje, toliko, kar se tiče teksta kolikor krasne glasbe. O glasbi g. Hatzea se mora na kratko reči: neprisiljenost in gladkost melodije, zanimiva, moderna, a poleg tega pregledna in jedrnata harmonija. Slednjic (ali prav za prav v prvi vrsti) pokazuje karakterizacija teksta, da je v gospodu Hatzeu žarkega čutstva in čvrste invencije. — Pesmi so melanholične, a nekatere se odlikujejo neizrecno krasoto in jih ne morem dovolj priporočiti našim pevkam. Posebno je po vsebini in glasbi krasna „Rob“ (S. Krajčević), pak „Molitva“ in „Suze“, a harmoniški interesantna „Eretikon“. Cena zbirki je mala, iznaša le 3 krone.

Fr. Dugan.

Razne vesti.

Najveća ladija na svetu. Najnoveji velikanski parnik „Cunard Line“ „Lusitania“ je pravkar dovršen v Clyde na Angležkem ter predstavlja rekord ladijedelstva. Plavajoči velikan je dolg 785 čevljev in ima 32.500 tonelat, a vzlic tej ogromnosti 25 vozlov brzine.

Marljivost čebel. Neki prirodznanec, ki je obširneje proučeval marljivost čebel, je našel, da morajo te pridne živalice obleteti nič manje nego 1 in pol milijona posamičnih cvetlic, da naberejo 1 kilogram sladkorja; da dobijo 1 kilogram medu, ki ima približno 75 odstotkov sladkorja, je potrebno okoli 1.005.000 cvetlic.

Ukraden zaboj z denarjem. Iz Budimpešte poročajo: Po spremembi na srbskem prestolu leta 1903 je dala srbska vlada kovati v Kremnici v Severni Ogrski nove dinarske komade. V Beligrad je bilo odposlanih 144 zabojev. En zaboj z 4500 komadi se je s potom izgubil. Pred par dnevi je dobila policija vest, da je denar ukral sprevednik Kovacs. V resnici so naši prijatelj se 3500 komadov, ki jih je zakopal. Zaprl so njega in nekega zlatarja, ki je prevzel drugih 1000 komadov.

Mohamedanec je postal v Tunisu v Afriki kranjski baron Baillon, ki ima svojo graščino na Gorenjskem.

V Aleksandriji se snuje slovensko-hrvatska ljudska šola.

Zborovanje avstrijskih pekovskih mojstrov. Na Dunaju se je dne 19. t. m. pričel ustanovni shod zveze avstrijskih pekovskih mojstrov. Zborovanje je trajalo dva dni.

Tujci v hotelu „Balkan“.

Na novo so došli dne 20. junija:

Hunek sped., Feix W. častnik, de Hermenenthal A. častnik, Herlinger H. častnik, Vraný F. ur. Schmid G. častnik, Pichler C. uradnik DUNAJ. — Burian I. uradnik, Biha F. uradnik WISSEBEBG. — Srasnov O. potovalec, Kucera V., Jahn H. zasebnik Pinkas F. častnik, Wessely A. trgovec PRAGA. — Bužicka B. svečnik, ROC. — Jahn H. zasebnik, PILSEN. — Illovy I. potovalec IGLAV. — Dr. Pernar F. notar KASSA. — Petrič F. zasebnik SPLIT. — Anseln I. posestnik BOZEN. — Hribar D. trgovec LJUBLJANA. — Penna L. trgovec RIM. — Lukacs L. trgovec BOGLAR. — Schweiner A. trg. ZAGREB.

Hlapec vaju s konji se sprejme pri Franu Meden, trgovcu v sv. Križu pri Trstu. 703

Izurjenega krojača sprejme krojačnica Marko Zorič v Pazinu. 715

Odda se meblirana soba za letoviščarje v Stanjelu. Poprščati je v sobi istotam. 713

Letoviščarjem se priporoča Ivan Graber gostilničar v Štebanu, pošta Maloše na Koroškem. Nizke cene sob in jedil, točna postrežba. V lepem slovenskem kraju, 20 minut od postaje Bekštanj, blizu Reljaka in blaškega jezera. 694

DRUGERJA Josip Zigon

Filijalka na Proseku št. 140
Iskor drog, barv, čopičev, pohosti parfumov, ša: mila. — Zaloge mineralne vode, veska za parkete, na mrazlo pripravljene strapa tamarinde, malinovec itd. št. 140

TRST CORSO ŠT. 4 **M. Gál** GORICA CORSO VERDI 45
Elastični ovitki
rudeči ali črni za trine cepiče
I. vrsta kron 25-50 } za kilogr.
II. vrsta " 23-50 }
Pošilja se tudi na delate poštini povzročim.

Čokolada Kakao

Edina zaloga tvrdke **Kugler-Henrik Gerbeand**
FRANCESCA VODUSEK — Trst, ulica San Spiridione 6.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.

(Vhod po glavnih stopnicah) — TELEFON št. 952

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obreduje po

4%

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daja na vknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.

Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

Poštno-hranilnični račun 816-004

MERKUR

J. ULČAKAR & Co. - Trst

Telef. 1874 — Via Nicolò Macchiavelli št. 19 — Telef. 1874

Komisije. - Zastopstva. - Informacije.

Zaloga raznovrstnega kolonijalnega in družega blaga.

ZAHTEVAJTE CENIK.

Samo za malo časa! Samo za malo časa!

Prodaja izgotovljenih oblek

za otroke in odrasle

v veliki izbori in po vsaki meri

v prodajalnici ul. Farneto 5

(Largo Santorio Santorio)

po zelo nizki ceni. Nikdar ni bila taka cena v Trstu

Obiščite prodajalnico :::::

in boste se prepričali!

Patent Eternitov Škrilj Hatschek Asbestov Cementni Škrilj

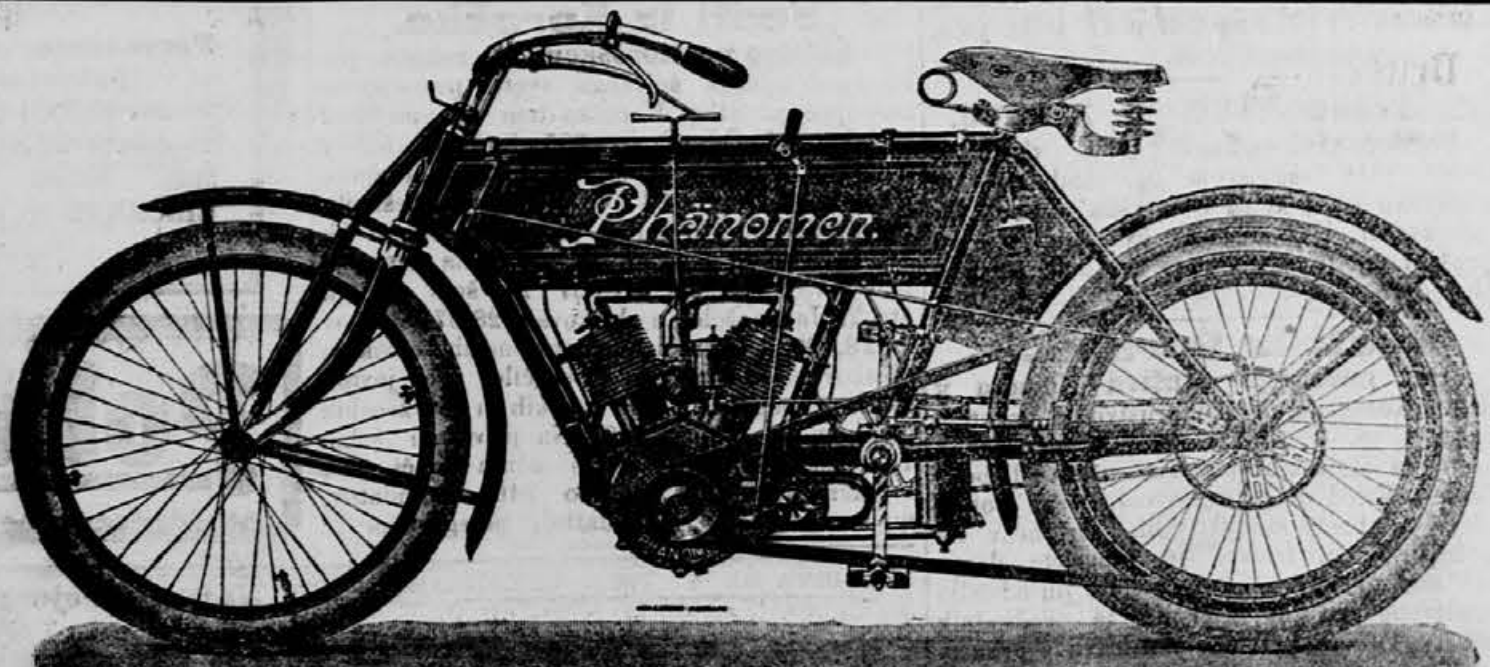
je najboljši material za pokritje hišnih streh, dvoreev in tovarn. Pošiljajo se povsod lastni delavci, da potrebno delo točno dovršijo. Pripravni material za zavarovanje zida proti mokroti. ZALOGE V VSEH GLAVNIH MESTIH.

Vprašajte vzorce in kataloge v

Portlandcementnih tvornic Dovje (Lengenfeld) Trst, Scala Belvedere št. 1, Telefon 1057

Edini zastopnik za Trst in deželo
Pietro Bachdiar
TRST, Belvedere 33

Shajališče:
Prodajalnica Zrevisan
ul. Carlo Omega 17

Motocikli in trikolnice za prevažanje.

Phänomen

Dospelo so!
Najokusnejša eleganca in lahkota, prosti tek da se spravi kolo v tek na mestu, naravnost odhod brez sunka in stresa, menjava hitrosti med vožnjo — možnost, da se premagu lahko vsako reber —
ELASTIČNE VILICE

KJIGOVEZNICA
Tovarna trgovskih registrov
Gustavo Tassini & Figlio
Trst, Via Porporella št. 5 - ogel Via della Sanità

Giovanni Sardotsch & Co.
(prej v službi tvrdke Zennaro e Gentili)
Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 5, Trst
(ogel San Spiridione (hisa Brunner))

Stekla in zrcala, dijamanti za rezat, steklene stvari, porcelane in svetiljke. Vse potrebno za razsvetlavo na plin. — Specialiteta: steklene stvari in porcelane za kavarne in gostilne. — Zmerne cene in točna postrežba. Stavljajo se v delo stekla tudi na domu.

VELIKA ZALOGA
praznih buteljk
Trst, via delle Ombrelle št. 5
Guido e Ugo Coen
100.000 buteljk od šampanjca za refošk

Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. VELIKA ZALOGA Buteljk od pol litra 1 litra in 1 in pol litra. Damjane iz stekla opletene.
Prevzamejo se dopošiljatve na deželo. Kupuje se razbito steklo vsake vrste.

Za vsakovrstne naročbe mineralnih vod, obrnite se na centralno zalogo vseh naravnih mineralnih vod
Angelo Devetak -- Trst
ulica Acquedotto 22. — Tel. 1448

Ni je boljše namizne pijače katera bi bila v poletnem času bolj hladilna za otroke in odraslene, nego je
jabolčno vino.
Ima malo alkohola in je najpripravnejša namizna pijača za bolehe osebe (želodec - nervoznost - revmatizmi itd.) — Priporočeno od vseh zdravnikov.
Buteljka 1 liter 56 stotink (buteljko treba vrniti)
Glavna zaloga v Trstu
Ulica SS. Martiri št. 11.
Pošilja franko na dom, ako se naroči po dopisnici